

**Viite: Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 1. vaiheen kaavaluonnos
26.4.2021**

Asia: Bioenergia ry:n lausunto

Bioenergia ry kiittää mahdollisuudesta ottaa kantaa Pohjois-Karjalan 1. vaihemaakuntakaavaluonnokseen (turvetuotanto, luonnonsuojelullisesti arvokkaat suot sekä rakennettu kulttuuriympäristö) ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kaavaluonnos on lausunnolla tilanteessa, jossa turpeen tuotanto ja käyttökohteet ovat nopeasti muuttumassa. Turpeen energiakäyttö vähenee rajusti ja käyttö kasvualustoina ja eläinkuivikkeina sekä korkeamman jalostusasteen tuotteissa kehittyvät suotuisasti. Maakunnassa on toiminut koekäytössä turpeesta aktiivihieltä valmistava Novactorin tehdas.

Kaavaluonnoksessa on tunnistettu nämä mahdollisuudet luoda alueelle uudenlaista teollista toimintaa paikallisiin raaka-aineisiin tukeutuen. Tämä konkretisoituu merkitsemällä vaihekaavaan tuotantopinta-alaa noin 4 000 hehtaaria tu-merkinnällä (turvetuotantoon soveltuva alue). Maakuntakaavoitus on yksi osa varautumista turpeen käyttöön korkeamman jalostusasteen tuotteissa sekä kasvu- ja kuiviketurpeena myös tulevaisuudessa.

Vaihekaavaluonnokseen turvetuotantoon soveltuvat alueet on osoitettu Geologian tutkimuskeskuksen laatiman selvityksen ”Turpeen käytön ja tuotannon näkymät Pohjois-Karjalassa vuoteen 2040” sekä vaikutusten arvioinnin perusteella. Tämä selvitys on hyvä pohja, mutta korostamme, että kaavaluonnokseen sisällytettyjen aktiivihieiden raaka-aineksi soveltuvien alueiden määrä rajautuisi todennäköisesti huomattavasti pienemmäksi, mikäli kaikilta alueilta olisi tiedossa myös kriittisten alkuaineiden pitoisuudet. Edelleen rajoitteina voidaan nähdä tuhka- ja alkuainepitoisuuksien lisäksi maanomistusolosuhteet sekä turvetuotannon ympäristöluvituksesta johtuvat epävarmuudet. Nämä epävarmuudet voivat vähentää merkittävästi turvetuotantoon soveltuvien alueiden lopullista määrää. Näin onkin tärkeää huomata, että kaavaan turvetuotantoon soveltuvaksi merkittävien alueiden määrä tulee olla suurempi, kuin maakunnan turpeenkäyttöennuste laskennallisesti osoittaa eikä kaavan tu-merkintä sinänsä vielä oikeuta turvetuotannon aloittamista alueella.

Kaavaluonnoksessa tu-merkinnän saaneet suot sijoittuvat pääosin jo ojitetuille tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneille soille. Turvetuotannon aloittaminen vaatii kaikissa tapauksissa lainvoimaisen ympäristöluvan. Yksityiskohtaisessa hankesuunnittelussa tarkentuvat esimerkiksi tarvittavat etäisyydet asutukseen tai suojavyöhykkeiden pinta-alat, ja ympäristölupaharkinnassa voidaan ottaa tarkan toteutussuunnitelman perusteella kattavasti huomioon alueen luontoarvot ja myös mahdolliset vaikutukset ympäröiviin luonnonsuojelualueisiin ja alapuoliseen vesistöön.

Kaavaluonnoksen **suunnittelumääräykseen** tulee liittää maininta, että turvetuotannon harjoittaminen ja ympäristöluvan hakeminen on mahdollista myös muille kuin kaavassa osoitetuille alueille, koska yleispiirteistä maakuntakaavaa varten ei ole ollut mahdollista tehdä kattavia selvityksiä

turpeen laadusta tai tarkkoja tuotantoaluesuunnitelmia. Ympäristölupa määrittää tarkasti kaikki ko. hankkeen ehdot, joita toimintaa harjoittavat on noudatettava.

Turvetuotannon loputtua suonpohjien jälkikäytöstä päättää aina maanomistaja. Maanomistusolosuhteet voivat muuttua vuosien kuluessa. Tuotannon pitkän, 20 – 30 vuoden mittaisen elinkaaren vuoksi turvetuotantoa suunniteltaessa ei yleensä ole tiedossa, millaisia maankäytöllisiä tarpeita on useiden vuosikymmenten päästä. Tämän vuoksi seuraavan maankäytön mahdollisuuksia voidaan selvittää ainoastaan alustavasti.

Soiden suojele

Vaihekaavaluonnokseen on osoitettu uusia suojelealueita lähes 5000 hehtaaria. Olisi ollut hyvä, jos kaavaselostuksesta ilmenisi myös maakunnassa jo suojeleujen soiden määrä. Tämä tulisi lisätä lopulliseen kaavaehdotukseen.

Kaavaluonnoksessa on SL- merkinnällä osoitettu myös soiden suojeleun täydennysehdotuksen kohteita. Merkintään liittyy alueella voimassa oleva MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Yksityisomistuksessa (sisältäen yhtiöt) olevien kohteiden suojeleun tulee kuitenkin perustua vapaaehtoisuuteen. SL-merkintä (luonnonsuojelealue) rajaa alueen käyttöä, mikä tulisi aina korvata. Suojelemääräykselle on asetettu 5 vuoden takaraja, joka toivottavasti ohjaa kaavassa suojeleun varattavien alueiden nopeaan lunastamiseen suojeleun ja oikeudenmukaisiin korvauksiin maanomistajalle.

Lisätietoja lausunnosta: toimialapäällikkö Hannu Salo, hannu.salo@bioenergia.fi, 040-5022542

Helsingissä 31.5.2021
Bioenergia ry

Harri Laurikka
toimitusjohtaja